Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку: (212) 227-4125
УНСоюз: (201) 451-2200
з Ню Йорку: (212) 227-5250

РІК ХС. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го СІЧНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 11, 1983 No. 5. VOL. XC.

ФУНДАЦІЯ АНТОНОВИЧІВ ПРОГОЛОСИЛА НАГОРОДИ

Вашінґтон. — Фундація Омеляна й Тетяни Антоновичів повідомляє, що на своїй нараді 18-го грудня 1982 року в Ню Йорку журі літературних і наукових нагород Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів у складі: Богдан Рубчак, Іван Фізер, Юрій Шевельов і Роман Шпорлюк, після докладного обговорення літературних творів і наукових праць, виданих протягом 1981 і 1982 років, ухвалило надати літературну нагороду Василеві Стусові за його поезії, друковані в журналах, що складають збірку „Палімпсести", і наукову нагороду Орестові Субтельному за його розвідку „The Mazepists: Ukrainian Separatism in the Early Eighteenth Century". Ухвалу прийнято одноголосно.

Урочисте вручення нагород Антоновичів відбудеться в суботу, 5-го лютого 1983 року, о годині 5-ій по полудні в Ню Йорку, у приміщеннях Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вулиця.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДЗНАЧАТЬ ДЕНЬ СОЛІДАРНОСТИ

Філядельфія, Па. — У середу, 12-го січня ц.р., о год. 12-ій вполудне, тут у кімнаті прийнять посадника Билла Ґріна, відбудеться символічний „голодовий полуденок" на знак Дня Солідарности з українськими політв'язнями в СССР. Цю оригінальну імпрезу влаштовує місцевий Комітет Оборони Національних і Людських Прав в Україні.

Під час полуденка будуть відчитані відповідні резолюції посадника Ґріна і Міської ради, що її запропонує радна Джовн Краджускі. Виступить теж Джером Шестак, президент Міжнародної ліги прав людини, сестра Ґлорія Колман, д-р Ніна Строката-Караванська і д-р Джеймс Мейс з Гарварду.

Хіротонія Єпископа-номіната М. Гричишина відбудеться 30-го січня

Джерзі Сіти, Н. Дж. — Як повідомляють з Ватикану урочиста хіротонія Єпископа-Номіната о. Михайла Гринчишина, ЧНІ, на становище Апостольського Екзарха для українців католиків у Франції, відбудеться на початку Синоду Ієрархів Української Католицької Церкви, який буде проходити у Ватикані від 30-го січня до 12-го лютого 1983 року.

Хіротонія єпископа-номіната буде переведена в Соборі св. Софії в Римі 30-го січня і розпічнеться о год. 4-ій по полудні. Головним святителем буде Блаженніший Патріярх Йосиф, а співсвятителями Митрополит УКЦ в Канаді Максим і Митрополит УКЦ в ЗСА Стефан.

Введення на престіл Апостольського Екзарха для українців католиків у Франції о. Гринчишина відбудеться у празник Стрітення за юліянським календарем, у вівторок, 15-го лютого 1983 року.

В неділю, 2-го січня ц.р., єпископа-номіната о. М. Гринчишина прощали українці католики в Нюарку, Н.Дж., де він був довголітнім парохом церкви св. Івана Хрестителя.

СОЦІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТОЇТЬ ПЕРЕД КРИЗОЮ

Вашінґтон. — Справа програми соціяльного забезпечення та її фінансових труднощів є предметом серйозних розглядів та застанов у працях 98-го Конґресу. П'ять років тому президент Джіммі Картер підписав акт реформи соціяльного забезпечення та запевнив американський нарід, що цей акт дає покриття соціяльному забезпеченню аж до 2030 року.

Однак, тепер в 1983 році, обидва законодавчі тіла і президент Роналд Реґен та його Уряд стоять знову перед великою кризою цієї системи, а зменшення числа працюючих і тим самим числа тих, що платять свою пайку до соціяльного забезпечення викликає тепер фінансовий недобір, який, як передбачають, при кінці декади буде виносити 200 більйонів долярів.

Показується, що передбачення Уряду Картера були аж надто оптимістичні та закрашені політичними мотивами, а теперішній Уряд мусить нести консеквенції за своїх попередників.

Здаючи собі з того справу, члени обидвох законодавчих палат пробують спільно розглянути ту величезну кризову проблему. З того приводу республіканський сенатор Баб Дол заініціював 4-го січня приватну зустріч із двома демократичними провідниками, щоб довести до погодження та спільно довести соціяльне забезпечення до кращого фінансового стану. На розмовах були сенатор Даніел П. Мойниген і Роберт М. Болл, колишній директор програми соціяльного забезпечення. Також відбув в цій справі розмову президент Р.Реґен із своїми республіканськими представниками, що підготовити такий проєкт бюджету, на який усі погодилися б. Новий бюджет передбачає підвишку податку на соціяльне забезпечення від платень, включення в соціяльне забезпечення федеральних урядників і евентуальне оподаткування частини виплат соціяльного забезпечення для тих, що зароблять понад 25,000 долярів річно.

Комісія, яка розглядає тепер справи соціяльного забезпечення під проводом республіканського представника Аллена Ґрінспана передбачає, що в роках 1983-89 дефіцит дійде до 150-200 більйонів долярів, якщо не буде зміни у теперішній системі, а головне підвишки податків від платень.

Появилася нова книжка А. Камінського

Ню Йорк, Н.Й. — Окремим виданням Політичної Ради ОУНз появилася на книжковому ринку нова праця Анатоля Камінського п.н. „Край, еміграція і міжнародні закулиси", з передмовою Дарії Ребет. Обкладинку оформила Марійка Костів. Книжка має 264 сторінки плюс 12 сторінок передмови та включає такі розділи: 1. Наступ Москви на українську субстанцію і „інтегральна мультинаціональність" як інструмент русифікації; 2. Політика власних сил і політика інтеграції та роля еміграції; 3. Зв'язок і взаємини між краєм і еміграцією; 4. Зовнішня допомога; 5. За лаштунками чужих розвідок і контррозвідок; 6. Світла і тіні зовнішньополітичної роботи; 7. Міжнародні закулиси; 8. Співвідношення дій еміграції і краю; 9. На перехрестях еволюції і революції.

На тлі сьогодення і недавнього минулого автор розглядає різні аспекти співвідношень і пов'язань основних компонентів української внутрішньої і зовнішньої політики. В огляді сучасної русифікаційної політики Москви в Україні, А. Камінський присвячує багато місця питанню „інтегральної мультинаціональности" і її не лише мовним, культурним і адміністративно-політичним вимірам, але й теж, і перш усього, її економічним заходам і схемам. Центральною проблемою для автора є відношення між Україною і еміграцією, роля останньої щодо України, їхні взаємовпливи тощо. На тлі останніх десятиліть, у такому контексті він порушує теж деякі конфліктові розвитки у національистичному русі скоронедавнього і сучасного.

Автор заторкає різні аспекти зовнішньополітичної діяльности еміграції, а також розхиляє частинно „закулиси" т.зв. секретного світу, які мали чи мають відношення до українських справ.

Багато місця автор присвячує відношенням і переосам між революцією і еволюцією в концептуальних і дійово-практичних конфіґураціях сучасних днів. Назагал, як сказано у передмові Д.Ребет, в книжці „поруч із світоглядовими основами самої національно-державницької філософії, разом з узглядненням психології, соціології, політології та історіософії, — визначно наголошені прагматичні положення і практичні висновки. Ближча і дальша історія потрактована з великою увагою не тільки з огляду на генезу політичних явищ, але також як порівняльний і повчальний засіб для дальшого розвитку політичної думки".

Ціна книжки 15.00 дол. Її можна замовляти на північно-американських і латинсько-американських теренах у: Nina Samokish, 43 St. Mark's Place, Apt. 5B, New York, N.Y. 10003.

ПАПА НАЙМЕНУВАВ 18 НОВИХ КАРДИНАЛІВ

Рим, Італія. — Папа Іван Павло II в середу, 5-го січня, іменував нових кардиналів Католицької Церкви, серед них Юзефа Ґлемпа, примаса Польщі, та Джозефа І. Бернардина, архиєпископа Чикаго. Папа також підвищив до кардинала монс. Юліянса Вайводса, 87-літнього латиша, який став першим кардиналом в Совєтському Союзі.

Підвищення архиєпископа Ґлемпа до кардинала передбачували вже давно, бо згідно з традицією, головою Католицької Церкви в Польщі був кардинал.

Ще минулого року сподівалися назначення кардиналом також американського архиєпископа Пола Марцінкуса, який є головним адміністратором маєтків Ватикану, але у зв'язку з банкрутством італійського банку „Банко Амброзіяно", з яким ватиканський банк мав тісні зв'язки, шанси Марцінкуса цього року впали, і цього разу Папа не іменував його кардиналом.

Папа також іменував кардиналом архиєпископа Парижу Жана-Марі Люстіґера, який став першим кардиналом-жидом за останні століття. Архиєпископ Люстіґер народився в Парижі в 1926 році в жидівській родині, яка приїхала з Польщі, і перейшов на католицизм, коли йому було 14 років, всупереч своїм батькам.

Ю.Ґлемп, 54-літній архиєпископ, був обраний головою Католицької Церкви в Польщі після смерти кардинала Вишинського на пропозицію Папи Івана Павла II під час тривожних днів громадянського неспокою в Польщі. Від свого назначення на примаса Польщі в липні 1981 року Ю. Ґлемп намагався бути посередником між католицькою Польщею та Ватиканом. Він також часто був посередником між атеїстичною військовою владою і скрайніми елементами профспілкового руху в Польщі.

ПРОПОНУЮТЬ ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ

Відень, Австрія. — Лідери країн совєтського бльоку, які відбули дводенні наради Консультативної ради Варшавського Пакту, повідомили з Праги в середу, 5-го січня, що вони бажають заключити з НАТО пакт неагресії.

Така пропозиція про пакт неагресії була схвалена після дводенних нарад і включена в загальну політичну декларацію сімох країн Варшавського Пакту.

Ця політична декларація буде опублікована в пресі, а комунікат вже називає її „новою великою пропозицією миру". Комунікат говорить також, що сім країн, учасниць Варшавського Пакту дали розпорядження своїм міністрам закордонних справ розпочати працю над проєктом пакту неагресії.

Перша реакція президента Роналда Реґена на таку заяву членів Варшавського Пакту була стриманою. Президент заявив, що пропозиція буде, звичайно, розглянута і додав, що це справа, „яка вимагає консультації з нашими союзниками НАТО".

Совєтський сателіт падає

Вашінґтон. — Департамент оборони повідомив у середу, 5-го січня, що совєтський розвідувальний супутник з атомовим двигуном вийшов з-під контролі наземних совєтських станцій в кінці місяця впаде на поверхню Землі. Супутник Космос 1402 належить до тої групи сателітів, один з яких упав у січні 1978 року в ненаселеній північній частині Канади, викликаючи незначне зараження місцевости радіяцією.

Офіційні представники Адміністрації повідомили також, що на Космосі 1402 є понад 100 фунтів збагаченого урану для реактора, який виробляє електричну енергію для його радару, що слідкує за американськими військовоморськими діями.

Повідомлення говорить, що немає небезпеки вибуху, але частини супутника, який розіб'ється в населеному районі, можуть завдати шкоду людям. Може виникнути загроза від шкідливої радіяції. В повідомленні не говориться коли точно супутник упаде на землю і в якій частині Землі.

Речники Адміністрації також сказали, що совєтські офіційні джерела підтвердили те, що даний сателіт вийшов з-під контролі наземних станцій. Північноамериканська служба протикосмічної оборони в Колорадо Спрінґс, яка слідкує за польотами совєтських супутників, ще минулого місяця зауважила ненормальності на Космосі 1402, який був запущений 30-го серпня 1982 року.

У ПОЛЬЩІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ АРЕШТИ

Варшава, Польща. — Хоч практика інтернування в Польщі формально закінчилася 30-го грудня разом з припиненням деяких правил військового стану, хвиля арештів підпільних активістів забороненої профспілки „Солідарність" продовжується. Найбільшим полюванням була передноворічна акція поліції, коли була розгромлена підпільна друкарня біля міста Познань, а керівники друкарні, історик мистецтва і лектор мистецтва, були арештовані. Обидва ці діячі профспілки були звільнені з таборів інтернування перед Новим роком.

Як повідомили офіційні власті в неділю, 9-го січня, у зв'язку з розгромом друкарні були арештовані ще інші 15 підпільних активістів. Державне телебачення передавало спеціяльну програму, в якій показано цю операцію, підкреслюючи особливо той факт, що підпільна група мала деякий запас продуктів харчування.

Офіційний речник заявив, що все ще ув'язнених є понад 1,500 осіб за порушення правил військового стану. В ситуації, яка панує тепер у Польщі, важко є визначити загальне число ув'язнених членів колишньої вільної профспілки „Солідарність". За останні три тижні було кілька повідомлень про дії поліції та арешти цілих груп підпільників. Вони включають дві політичні групи, які друкували і розповсюджували листівки у Ґданську, ліквідацію іншої групи, яка розповсюджувала підпільну літературу у Варшаві, ще одна група була арештована в Лєшно, арештовано групу в південнозахідній частині країни в містечку Кодзєжин-Козлє, а також арештовано лідера „Солідарности" Станіслава Заблоцкого, який керував страйком на фабриках Щеціна.

У додатку до цього підпільні публікації говорять, що багато активних членів забороненої „Солідарности" „були інтерновані в армійських бараках" і включені в робочі баталіони.

Згідно з новими правилами друкування нецензурованої літератури, її посідання, розповсюдження, нелегальне зберігання друкованого підпільного матеріялу, листівок, памфлетів, газет, магнетозаписів, фотографій, фільмів — є кримінальним злочином і веде за собою покарання до 7 років ув'язнення.

М. Тачер відвідала Фальклендські острови

Лондон, Англія. — Прем'єр-міністер Британії Марґарет Тачер оглянула в неділю, 9-го січня, військові позиції на Фальклендських островах тоді, як політична опозиція обвинуватила її у використанні перемоги на далеких островах сім місяців тому, як „політичного капіталу".

У своєму хвилюючому зверненні перед об'єднаною сесією законодавчого і виконавчого органів місцевої влади М. Тачер сказала: „Кожний знав, що ви британці і хочете залишитися британцями, а також, що ви були лояльними ввесь час".

Член парляменту від лейбористської партії Джордж Фокс з Шотляндії заявив: „Це ще один приклад у її публічному поступуванні з метою отримати максимум політичної користи з перемоги, яку здобули наші війська". Її поїздка туди є тільки провокаційною по відношенні до Арґентини, Південної Америки взагалі, а також і до ОН, що робить довготривале політичне рішення менш правдоподібним".

Уряд Арґентини назвав відвідини „арогантським вчинком".

Колишній федеральний урядовець викрадав фінансові вістки

Вашінґтон. — Колишньо го економіста Федеральної ради валютних резерв, який залишив урядову працю і перейшов до відомої біржевої фірми І.Ф.Ґаттон, обвинувачують у тому, що він нелегально підслуховував інформації компютера у справі монетарних дорібків держави.

Федеральний Уряд інформує, що Теод Ленґевин, який перейшов до фірми І.Ф.Ґаттон на пост економічного аналітика, далі діставав телефонічно дорогою інформації з компютера Федеральної ради. Ті важливі інформації, що їх Федеральна рада опрацьовує, мають величезне значення для фінансових фірм, зокрема тоді, коли їх можна отримати заздалегідь. Це й було причиною, чому Т.Ленґевин хотів їх діставати, будучи на новому пості. Але федеральний Уряд відкрив його подвійну ролю до десятьох днів і тепер справа є вже в суді.

Представники фірми І.Ф. Ґаттон заявили, що їм не було відомо про діяльність Т. Ленґевина і що вони звільнили його негайно, як лише довідалися про підслуховування державного компютера.

Т. Ленґевин стоїть перед можливістю присуду на п'ять років в'язниці і 1,000 долярів кари.

ВІДВІДИНИ РОКУ

Найцікавіші відвідини року трапилися УНСоюзові, Видавництву „Свобода" в середу, 5-го січня, напередодні Свят-Вечора, коли до Української Будівлі прибув 35-річний Патрик Білон, найменший американська українського походження і „суперстар" відомого американського фільму „Е.Т." на кількагодинне перебування. Всі працівники Українського Народного Союзу з Української Будівлі мали рідкісну нагоду познайомитися з цією милою людиною, перекинутися з ним кількома словами (він говорить по-українськи), попросити його підписати автограф, познайомитися з його батьком, Михайлом Білоном, — який вже сам є з другого покоління українських імігрантів до Америки, та порозмовляти з ним, як і з приятелем родини Білонів — Вілліямом Ліманом з Перт Амбою, Н.Дж.

Патрик Білон і його батько Михайло (перший зліва) з членами Екзекутиви УНСоюзу.

Невеличкого зросту, бо всього 2 стопи і 10 цалів, Патрик Білон, як відомо з української і чужої преси, зіграв ролю „Е.Т." не випадково, він давній актор-„ветеран" шкільних вистав, а в стейтовому університеті в Янгставні, Огайо, він вивчав драму і мистецьку рецитацію. З часу закінчення студій Патрик, який ніколи не цурався свого українського походження, успішно вів українську радіопрограму в Янгставні. Крім цього був він незвичайно активний завжди у Лізі Української Католицької Молоді, і це власне на форумі Ліги його родина і він запритязнився з родиною Ліманів, які є напівукраїнського і напівнімецького походження.

Родина Білонів є членами УНСоюзу і це було для П. Білона особливо приємним відвідати якраз Головну Канцелярію, де він провів гарно час у товаристві головного предсідника д-ра Івана О. Флиса. Спільна фотографія двох Білонів і д-ра Флиса була поміщена на другий день у щоденнику „Джерзі Джорнел", разом з докладними відомостями про незвичайного маленького американця, що здобув серця мільйонів людей в Америці, ба й у всьому світі, торкнувши у наших душах найтонші струни добра і лагідности та незіпсутої дитячости в серці найдорослішої людини.

Перебуваючи на сході ЗСА, П. Білон, крім численних інтерв'ю і виступів на телевізії та в радіо, в першу черґу зустрічався з дітьми української католицької школи в Перт Амбою, Н.Дж де десятки дітей вітали його чи не з більшим ентузіязмом, як вітали б самого справжнього св.Миколая з дарунками. Це він, без непередбаченої думки, спопуляризував не тільки себе, але і свою етнічну спадщину — бо всюди підкреслював свое українське коріння. Заслуга в цьому також Патрикових батьків — батька Михайла і матері Естери, що разом з дідусями і бабунями, які в свій час прибули з України, плекали цю українську спадщину в своїй родині, навчивши дітей і внуків любити свою Церкву, де Патрик був вівтарним хлопцем, свою громаду, де він активно працював і працює і свою рідну мову, яку він вивчив.

Патрик Білон на досягнутих успіхах тим часом не спиняється — його вже запрошено грати у фільмі славнозвісного кінорежисера і продюсера Стівена Спілберґа, відповідального за оригінальний фільм про „Е.Т.", у продовженні цієї теми, наступному фільмі, що зніматиметься у наступному році.

У світі

В ЛИВАНІ ДАЛІ продовжуються міжфракційні бої між мусулманами і християнською міліцією, не зважаючи на заклики офіційних чинників і самого президента Ливану Б. Гемаєля. В кінці минулого тижня загинуло кількадесят осіб в місті Тріполі, яке стало місцем розправ між згаданими двома групами.

У ҐВАТЕМАЛІ ВІДБУДУТЬСЯ давно заплянованi вибори. Згідно із заявою теперішнього президента Ґватемалі Ефрейна Ріоса Монта, такі вибори повинні відбутися 23-го березня ц.р., у першу річницю військової влади, яка рік тому перебрала керівництво державою і встановила владу військовиків. Політичні спостерігачі думають, що приспішення виборів у Ґватемалі треба завдячувати президентові Роналдові Реґенові, який, відвідуючи країни Латинської Америки заохочував теперішній уряд Ґватемалі привернути в країні права людини, бо в протилежному випадку ЗСА будуть змушені обмежити імпорт товарів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД президента Франсуа Міттерана припинив всяку діяльність корсиканських сепаратистичних груп і наказав поліційним чинникам слідкувати за їхньою діяльністю, щоб тим самим обмежити до мінімуму підривну діяльність і бомбові замахи, якими займалися згадані групи.

РЕЧНИКИ МИТНОГО уряду поінформували кореспондентів про арешт трьох „торговців", які продали для Совєтського Союзу мотори дізеля, які вживаються до тягарових військових автомобілів, за 5 мільйонів долярів. Продаж таких моторів заборонено Урядом ЗСА, бо совєти використовують їх для військових цілей. Один з названих торговців Пол Сава, був ідентифікований, як колишній службовець Сі-Ай-Ей. Інші два-це Стівен Картер і Джералд МекКолл, канадський громадянин.

В Америці

ДРУЖИНА КОЛИШНЬОГО агента Сі-Ай-Ей Франка Терпіла, Мерілин, сама зголосилася до американських судових властей, прилетівши з Лондону, де вона перебувала понад рік від того часу, як американський суд обвинуватив її і її чоловіка в доставі фальшивого американського пашпорту для одного з адьютантів померлого іранського шаха. Її муж Френк і Джордж Коркала, обидва колишні агенти Сі-Ай-Ей, обвинувачені в перепачкуванні зброї і інших воєнних матеріялів для військового диктатора Кадаффі. Вони тепер є в Лівії.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН і ізраїльський президент Їцак Навон, після двогодинних розмов у Вашінґтоні, підтвердили настанову привернути мир на Близькому Сході, але мовчали про труднощі, які стоять на перешкоді для привернення того миру. Це були перші розмови на найвищому рівні між ЗСА і Ізраїлем від часу, коли президент Реґен вибдвигнув свій плян для замирення, який прем'єр-міністер Менахем Беґін в цілості відкинув.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД дав дозвіл Єгиптові продати Туреччині 35 американських бойових літаків типу Ф-4Е „Фантом". Це рішення, згідно з опінією Державного департаменту, може спровокувати Грецію на протест проти Америки. Про рішення американського Уряду був повідомлений Конґрес, так, що це є леґальна трансакція. Грецькі чинники натомість, є тої думки, що змінення турецької повітряної сили „нарушить рівновагу мілітарних сил на східньому Середземному морі".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дари добра і згоди

Серед наших співгромадян-американців набуває все більшої популярности порівняно нове явище, що окреслене популярно „післясвяткове засмучення", чи, пак пригноблення. Вже існують меткі „шукачі легкого заробітку", що скористалися цим явищем для поліпшення свого бюджету — існують дорадники, консультанти, які за більшу (здебільшого!) чи меншу ціну проаналізують вас, розрадять і порадять, як боротися з цього роду пригнобленням.

Хоч ми, українці, ще, здається, не дійшли до такого стану модерної софістикації, щоб ті або інші свої настрої, почуття катеґоризувати в окреслені ділянки, проте до певної міри оце „післясвяткове пригноблення" торкається і нас.

Справді, сумно повертатися до сірих буднів, особливо після такого радісного свята як Різдво Христове яке, здається ні в якій іншій країні нашого поселення не святкується так кольористо, блискуче і з таким багатством дарів. Тому коли гаснуть свічки на ялинках, гаснуть світла що так різнокольорово і яскраво прикрашали кожне місто і містечко від Каліфорнії до Ню Йорку, справді тяжко не піддатися певній мірі пригнобленности. Огортають сумовиті думки, особливо тепер, коли наша велика українська родина що з таким завзяттям, з такими жертвами і пожертвами будувала той дорогий „клаптик рідної Землі" на поселенні в ЗСА, повертається до сірих буднів розсварення. Прочитаються і забудуться слова різдвяних послань ієрархів наших церков, статті на цю тему, сантиментальні спогади, поезії, — оті „казки тисячоліття", про які писав Богдан Лепкий у поміщеному у нашому щоденнику вірші...

Переступаємо поріг Нового Року, який може бути для нас роком оновлення, роком згоди в нашій великій українській родині. Будні наші не мусять бути сірими. Свічки погасли, проте, якщо б кожний з нас запалив маленьку свічечку доброзичливости, теплоти, порозуміння і отої доброї волі, брак якої ми так часто один одному закидаємо, то чейже довкілля наше освітилося б, розвиднілося б і в наших серцях і умах, і ми знову всі наші думки скерували б в одному напрямку — служіння своєму народові. Може тоді ми зрозуміли б, що ані світові, ані Україні нашої контрибуції до роздору і зла непотрібно, бо й так від них переливається. Тож чи не обов'язком кожного з нас є нести дари добра і згоди — які ми так щедро поділяли під час свят із членами своїх родин — в свою ширшу українську родину на поселеннях і в Україні? І чи не святим обов'язком кожного з нас є пам'ятати, що бути Людиною — є важливіше всього, бо цього від нас бажає Той, день народження Якого ми щойно святкували.

КОМІТЕТИ ПОЛІТИЧНОЇ Акції витратили 183 мільйони дол. під час виборів до Конгресу осінню 1982 року. Ця сума є майже на 50 відсотків більша як у виборах в 1980 році. Федеральна виборча комісія, яка контролює ці збірки, повідомила, що від січня 1981 року до осені 1982 року, ці комітети зібрали рекордову суму 189 мільйонів дол. Консервативні групи виявилися найкращими збірщиками; вони теж витратили на вибори більші суми як інші групи.

Іван Кедрин

ДОБРЕ І ДИСКУСІЙНЕ В ЮВІЛЕЯХ КИЄВА

Стаття автора цих рядків п.з. „2 000-ліття Києва або на шнурку затії КҐБ" („Свобода" з 6-го листопада 1982 року) принесла йому кілька телефонів і листів: позитивних й неґативних.

Звернено, наприклад, увагу, що ще 28-го червня 1981 року на пленарній сесії Секретаріяту СКВУ вплинула пропозиція Ради для справ культури і Наукової Ради, щоб схвалити на 1982 рік відзначення 2 000 річчя Києва. Така резолюція, втримана у різкому антимосковському тоні і дусі, таврувала фальшування історії України, між іншим - фальшування родоводу Києва, стверджуючи, що Київ народився „на зорі нашої ери". Пленарна Сесія Секретаріяту СКВУ, яка схвалила таку резолюцію, діяла за найкращою своєю вірою і волею, і було б смішно підтягати членів Секретаріяту СКВУ та пленарної Сесії під поняття осіб, які йдуть „на шнурку затії КҐБ".

Автор тієї статті - і цих рядків - ніколи не належав до осіб, які вважають, що все сказане і написане ними - це непорушна святість, це „ноліме танґере". Непорушна святість і абсолютна правда містяться тільки і єдино в Євангелії. Кожна людина, яка не є самозакохана, признає розумні арґументи. І я признаю правду авторові того одного листа до мене, що заголовок статті „на шнурку затії КҐБ" був перескравлений і міг декого образити, що рішуче не було в інтенції статті і її автора, який заторкував проблему, а не осіб. Святкування ювілею Києва - це вияв національної гордости, а резолюція Секретаріяту і Пленуму СКВУ боронить характер Києва, як прадавньої столиці України, проти московських теорій про Київ, як міста народження також і „старшого брата". І це в оцих ювілеях момент добрий.

Проте проблема цих ювілеїв Києва таки залишається дискусійною. Резолюція Пленуму СКВУ говорить про „державу антів", апелює до наукового світу, щоб розвіяв московські фальші про родовід Києва і всієї Руси-України. Але ж проф. Омелян Пріцак власне й належить до найкращих і найбільш авторитетних знавців праісторії України. І тому не можна так собі з легкої руки переходити до денного порядку над його заввагами у цій справі, які він висловив на сторінках „Альманаха" УНСоюзу на 1982 рік п. з. „Куліси проголошення 1 500-ліття Києва". Можна з виводами проф. Пріцака не погоджуватися, але є деякі факти безперечні: 1) що ідея святкування 1 500-ліття Києва вийшла з Москви, 2) що Москва не пускає у широкий світ проєкти без якоїсь передуманої цілі— у власну користь 3) археолог Михайло Брачевський, який переводив археологічні студії над родоводом Києва, також того родоводу не міг докладно визначити. Фактом є, що нема ніякого доказу, що Київ має 1 500, 2 000 чи 2 500 років - це все здогади, не оперті на наукових даних. Знаємо напевне час заснування Львова сином Данила Левом; знаємо більш-менше походження різних міст у світі антики і середньовіччя на основі прерізних творів ще тоді, коли не ведено археологічних розкопів. Знаємо теж нині, що археологія не може дати докладної дати заснування ніякого міста у світі. Все це створює проблему, яка існує і спонукає до сумнівів. Арґумент проф. Пріцака, що Москва хотіла притьмарити святкування 1 000-ліття християнства України святкуванням 1 500-ліття Києва - має за собою логічну підставу.

Коли ж ми тут, у вільному світі, хочемо показати, що Москва кривдить український Київ, даючи йому тільки 1 500 років життя, коли він живе вже 2,000 років, то чому ми зупинилися лише на 2 000 році, коли на це так само нема доказу, як нема доказу на 2 500-літнє існування чудової столиці України?!

Ото ж незручний заголовок статті, що міг несправедливо образити громадян, у патріотизмі яких ніхто не сумнівається, - це одно діло. А проблема відзначування народження столиці України, коли нема ніякого доказу на таку чи іншу дату, то справа друга. А коли існує проблема - то вона дискусійна. І тому без образи для будь-кого можна дискутувати: чи варто було і чи треба було зняти такий крик з приводу прадавнього походження Києва, коли перед нами стоїть обов'язок відсвяткувати якнайбільш величаво всім вільним українським суспільством у діяспорі, українцями всіх християнських віровизнань, всякого обласного походження і всіх можливих політичних поглядів, - відсвяткувати тисячоліття української християнської культури, це треба зробити так величаво і так голосно, щоби про це знав увесь світ. І це буде добра нагода також доказати, що Київ був столицею Руси-України і ніколи не був „матерью русских городов" та ще менше був столицею „всея России", бо термін „Росія" появився щойно після Полтавського бою в першій половині XVIII сторіччя. І тому й не дивуймося та не ремствуймо, що добрий і гарний заклик СКВУ щодо ювілею Києва пролунав без особливого широкого відгомону, а заява двох ієрархів наших традиційних Церков; Митрополита Української Католицької Церкви в Аме-

(Продовження на стор. 4)

Чи знаєте ви?

Корисна роля

Написавши „Енеїду", Іван Петрович Котляревський (1769-1838) не думав її видавати. Він давав читати й переписувати поему своїм знайомим. Твір переходив з рук до рук і кількість переписаних екземплярів швидко зростала. Один із них потрапив до конотопського поміщика Максима Парпури. Почувши, що Котляревський кудись надовго виїхав, він надрукував „Енеїду" в Петербурзі у 1798 році власним коштом. Котляревський дуже образився на нього і назвав „мацапурою". А той у 1808 році без дозволу автора знову видав „Енеїду". Тільки після цього Котляревський випустив у 1809 році нове, виправлене видання.

Отже, Максим Парпура зробив велику справу — познайомив громадскість з видатним твором, уславив ім'я Івана Петровича Котляревського, нарешті змусив його видати поему „Енеїду" за оригіналом.

Один і той же чоловік

Після обрання Григорія Федоровича Квітки (українського письменника Г. Ф. Квітки-Основ'яненко, (1778-1843), автора комедій „Шельменко-денщик", „Сватання на Гончарівці" та інших) головою Харківської палати карного суду на нього з'явилася епіграма:

Не надивлюся я,
создатель,
Какой у нас мудреный век
Актер, поет и
заседатель —
Один и той же человек.

Портрет

Коли Тарас Григорович Шевченко (1814-1861) жив у Києві він був уже відомий художник і багато часу малював там картини. Якось зайшов до нього великий пан і просить, щоб Шевченко змалював його. Балакаючи з ним, Тарас Григорович швидко накидав олівцем портрет того пана. На запитання пана:

— Скільки коштуватиме змалювати з мене портрет?

— Тарас Григорович відповів:

— Сто п'ятдесят карбованців.

А пан йому каже:

— Що це ви так дорого хочете?

— Дорого? Тоді це буде коштуватиме триста карбованців.

Пан розсердився й пішов. А Тарас Григорович узяв портрет, що накидав олівцем з того пана, приставив до нього ослячі вуха, поніс у магазин і сказав прикажчикові:

— Постав цей портрет на вітрині, а хто купить, нехай заплатить п'ятсот карбованців.

Іде пан вулицею, дивиться — на вітрині його портрет, тільки з ослячими вухами. Він до прикажчика, а там купець стоїть і питає:

— Скільки коштує осел, що на вітрині?

П'ятсот карбованців.

Пан підійшов і каже:

— Цей портрет я заберу. Витяг п'ятсот карбованців і заплатив. А покупець стоїть і каже:

— Гарний осел, та не мені дістався.

Пунктуальність

Український письменник Іван Семенович Нечуй-Левицький (1838-1918), автор багатьох повістей й історичних романів був дуже пунктуальною людиною. У звичках Івана Семеновича було чимало такого, що викликало подив. Так, сусіди могли по ньому перевіряти годинник; щодня за будь-якої погоди рівно о третій він виходив із своєї квартири в Києві, йшов на Фундуклеївську вулицю, поволі підіймався до театральної площі, потім повертав праворуч на Володимирську вулицю, доходив до фунікулера, далі йшов на Володимирську гірку. Там сидів, милувався Дніпром, думав свої думи до шостої години, а тоді спускався вниз на Хрещатик, повертався додому, вечеряв і, хоч би там що, рівно о дев'ятій лягав спати.

1904 року на ювілеї Нечуя-Левицького, саме тоді, коли виголошував доповідь про життя і творчість письменика, ювіляр підвівся з почесного місця в президії й рушив до виходу. Його хотіли спинити, але він заявив:

— Уже скоро дев'ята година, — і таки пішов.

Після весілля

Про славетного українського актора Карпа Трофимовича Соленика (1811-1851), улюбленця М. С. Щепкина та М. В. Гоголя, розповідали, що він був дисциплінований і дуже ретельний у всьому, що стосувалося його театральних обов'язків. Проте, один раз стався випадок, коли він, за його власними словами, „підсковзнувся". Пішов актор якось уранці до свого приятеля на весілля і так загуляв, що з'явився на виставу з запізненням на годину. Публіка терпляче чекала появи Соленика. А антрепренер Л. Млотковський виляяв його добре й вирішив заміняти п'єсу, бо вважав за неможливе випускати актора на сцену. Він оголосив про це глядачам, та вони нічого не хотіли слухати й вигукували на всю силу:

— Соленика! Соленика! Соленика!

Млотковський, сердячись, звернувся до улюбленця публіки:

— Йди-но, бузувіре, хоч покажись отим своїм друзям. Соленик вийшов на авансцену. Коли оплески вщухнули, він розповів про те, як побував на весіллі. Розповідь тривала дві години. Глядачі та актори аж качалися від сміху. А другого дня багато хто просив антрепренера, щоб такі виступи Соленика повторювалися частіше.

Ірина Гриценко

Михайло Кучер

КРИЗА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Напевне слово „криза" всім надокучило, але воно постійно зустрічається в пресі, в радіо і телевізії. Такий вислів вживає і медицина, якщо хворий знаходиться в кульмінації своєї хвороби.

Сучасний стан економіки світу характеризується як критичний. Економічна криза інакше себе проявляє в комуністичних країнах, інакше капіталістичних. Комуністичні країни „поборюють" свою економічну кризу побільшеним друкуванням грошей і твердими цінами на товари. Мірилом кризи економічної та її глибини в комуністичних країнах є різниця цін в державних крамницях і тією ціною, що її консумент платить за товар на чорному ринку. Соціялістична економіка не в стані продукувати все, що потребує населення і мусить купувати за кордоном в капіталістичних країнах з вільним ринком.

Перша ознака кризи — це інфляція. Вона охопила Західню Европу, Японію та ЗСА. Інфляція хитається у межах десяти відсотків, але в деяких країнах доходить до 50 і 100 відсотків на рік. В Арґентині інфляція осягнула 150 відсотків, а після війни з Англією ця країна опинилася в стані фінансового хаосу — 300 відсотків на рік, гроші тратять свою вартість.

Іншою ознакою кризи є безробіття. Тепер безробіття стало постійним. Можливо останнім симптомом кризи є відсутність зросту національної продукції.

Циклічні зменшення у господарському розвитку економіки пояснюють тим, що промисловість та сільське господарство продукують більше як замовлено. Тому отримуються інвентарні запаси. Як наслідок, нові замовлення або припиняються, або зменшуються. Коли запаси використано, треба робити нові замовлення. Або треба шукати нові ринки збуту. Країни Третього світу без своєї промисловости готові купувати все. Комуністичні країни тут мало чим відрізняються від країн Третього світу. Вони дали перше місце тяжкій промисловості, зіґнорувавши легку. Якість продукції комуністичних країн значно гірша від капіталістичної. Вироби японської продукції витискають з ринків країн Заходу місцеву продукцію — авта, телевізори, радіоапарати. Балянс зовнішньої торгівлі ЗСА з Японією пасивний — 28 мільярдів долярів на користь Японії.

На ринках капіталістичних країн не знайдете совєтських авт, телевізорів, радіоапаратів, фотоапаратів і т. д. Причина проста — низька якість. Це саме з тканинами і взуттям.

Гірше, що економічна криза країн Заходу втратила свою циклічність. Криза має нахил стати постійною. Усе таки найгіршою ознакою хворої економіки є криза фінансова. Нові ринки збуту знайдено — це комуністичні країни, далі Африка, південносхідня Азія. Ті країни раді купувати, але платити не мають чим. Їхня валюта не має вартости у міжнародних операціях.

Щоправда, вони мають сировину, але її треба продати. Продуцент за свій товар хоче мати здебільшого гроші зараз. Убогі промислові країни вироби купують, але не можуть за них платити. Тут у дію вступає новий чинник — банки. Банкіри мають багато грошей. Люди несуть свої ощадності до банків і отримують великі відсотки. Банки вкладчикам мусять платити великі суми і тому вживають гроші — дають позички бідним країнам. І тут становище виглядає дивно і нелогічно. Досвідчені банкіри Заходу роблять небезпечну помилку. Вони не звертають належну увагу на кредитоздібність убогих країн, які радо беруть позички. Дехто з банкірів потішає себе думкою, що так чи інакше гроші не пропадуть, бо держава не може проголосити банкрутства.

Користаючи з таких міркувань, великі банки Західньої Европи та ЗСА розпозичили своїм клієнтам-державам 865 мільярдів долярів. Польща отримала 22 мільярди долярів, СССР — 19.5 (все в мільярдах), Східня Німеччина — 12, Чехо-Словаччина — 3.6, Болгарія — 2.3, Мехіко — 5.7, Бразилія — 53 мільярди і останньо отримала велику позичку від ЗСА, Венесуеля — 26, Арґентина — 2.5, Чіле — 10.5, Південна Корея — 20 і Філіппіни 10 мільярдів долярів.

Одні відсотки з позичених сум складають 100 мільярдів долярів. Справа в тому, що боржники не мають грошей на зворот позичок і навіть не завжди мають гроші платити відсотки. Польща вже платити не може. Дещо її допоміг Совєтський Союз, сам заборгований.

Що робити з боржниками, якщо хоч один банк, який позичив Польщі гроші, заскаржить її до суду за неплачення. Почнеться небезпечна паніка серед решти і, наприклад, німецькі банки на Заході можуть бути зачинені.

Фінансова катастрофа настала в Мехіко.

До чого приведе така фінансова політика банків? Давати великі позички клієнтам, які не можуть платити, бо не мають звідки, може привести до фінансової катастрофи світових банків. А це вже катастрофа системи західнього світу взагалі.

Юліян Мовчан

МИРОНОВІ СУРМАЧЕВІ — 90 РОКІВ !

I.

День 8-го січня ц.р. має бути пам'ятним днем не тільки для українців нюйоркського „давнтавну", але також для усіх українців Америки. Того дня 1983 року народився наш славнозвісний Мирон Сурмач — книгар, видавець книжок та платівок української музики та співу, перший організатор українських радіомовлень у світі, неперевершений пасічник та громадський діяч.

Звичайно, в наші часи здибати людину, яка прожила 90 років не є аж таким рідким явищем: завдяки покращення загально-побутових та санітарно-гігієнічних умов як також новітнім засобам запобігання та лікування недуг, тепер часто люди досягають ста і більше років життя. Та не зважаючи на це, не багато знайдете людей, які проживши дев'ять десятків років, могли б похвалитися таким станом здоров'я, як наш ювілят. У чому „секрет" його здоров'я — про це скажемо трохи пізніше, а тепер згадаємо дещо з його цікавої біографії.

Народився Мирон Сурмач у селі Желдці Жовківського повіту в Західній Україні, в родині селянина. До школи в Кам'янці Струмиловій ходив лише півтора року, бо одного разу, коли він прийшов на свята, батько йому сказав: далі до школи не підеш. Родина матері і бабця Стронціцька в Желдці потребують пастуха і тому підеш туди.

І він пішов. Правда, пані Стронціцька його любила, часто давала подарунки, бо була досить багата — мала аж 120 моргів землі.

Але хоч молодому Миронові не пощастило закінчити бодай початкову школу, проте вже з раннього дитинства він починає захоплюватися книжками. Цьому сприяло також те, що на полицях в бабусі Стронціцької було чимало українських книжок (здебільшого виданих о.о. Василіянами в Жовкві). Як пише він у своїй книжці споминів „Історія моєї 'Сурми' ", „лише один з родини Стронціцьких умів читати — це вуйко Василь... Всі були в роботі — вдень і вночі, бож мали 120 моргів поля, 30 корів, 7 коней, свині, кури, гуси, качки, були два слуги і куховарка" і т.д.

Звичайно, таке життя, коли крім праці, їжі та спання людина майже нічим іншим не мала займатися, почало все більше розчаровувати Мирона, який прагнув побачити і здобути в житті щось більше, а не лише „крутити хвости волам" або пасти свині. І тому він вирішив виїхати туди, куди кілька років тому вже виїхав його старший брат — до Америки. Але „заковика" була в тому, що мав вже 17 років (це було 1910 року), а Австрія в такому віці не випускала своїх громадян із своєї держави (може, тому, що вже заносилося на війну). Але коли Мирон сказав громадському писареві, що він має не тільки брата в Америці, але також вистарався 'шифткарту' на поїздку, той, подумавши, сказав: „йди порубай мені дрова, а потім може я щось для тебе зроблю".

І добрий писар зробив! Під вечір від дав йому пашпорт, в якому стояло, що Мирон має не 17, а лише 15 років. „І я з тим пашпортом, — каже він — в червні 1910 року щасливо приїхав до місцевости Вілкс-Беррі в Пенсильванії. Одна моя валізка була напакована шматтям, друга, — книжками".

За 3 доляри на місяць...

Неймовірно? Але, виходить так воно було з ті часи. Ось послухайте, що Мирон Сурмач оповідає про перші кроки свого перебування на землі Вашінґтона.

„В першу суботу після праці в 'спрінґшапі,' - пише він, - я приніс першу 'пейду' - 8 долярів і 75 центів. Я зразу перерахував їх на корони і - мамо рідна! - це складало аж 70 корон! Я багатій! От це Америка! Дай їй, Боже, здоров'я!

„В неділю всі хлопці повбиралися. Усі носили білі сорочки, на котрі накладали кавчукові комірці. Це було економічно, бо комірець було легко обмити водою з милом. А сорочка хоч і була брудна, то її і так під камізелькою не було видно... Цікаво, якщо теперішне безробіття триватиме довший час, чи знову повернеться мода на кавчукові комірці?" (ст. 12).

І далі: „Старих хлопців з вусами або з бородами тоді ще не було. Все було молоде, як на фабриці, так і в церквах і на вулиці. Сороклітні тоді вже рахувалися старими і таких вже не було багато — вони або вже померли від 'старости', або були побиті в шахтах та на фабриках та заводах... На фабриці працювали від 7-ої ранку до 6-ої вечора, шість днів на тиждень. Лише неділя була вільна".

Для читачів напевно буде цікаво довідатися, в яких мешканевих умовах тоді жив Мирон Сурмач із своїми товаришами. Про це він пише так:

„Перше моє мешкання було в двоповерховім домі, де було 5 малих кімнат... Ми давали господині гроші і вона нам варила їжу як також прала білизну, чистила хату, і т.д. Але це ще не все: можете вірити, чи ні, але крім цього, вона в додатку всім хлопам мила плечі як вони приходили з роботи. Скажу точно, як то було. Перший раз я прийшов з 'шапи', звичайно, дуже 'замурений', бо в 'шапі' не було навіть чим руки помити. Зате господиня налила в 'балію' теплої води, заслонила 'балію' простирадлом і сказала: 'Йди, Мироне, помийся!' Я скинув сорочку, помився а далі не знав, що робити: адже штани ще на мені і плечі не миті. Тоді господиня кличе: 'вже готовий? Я йду плечі мити'. Соромно мені було, ніяково, але нічого не вдієш — видно, така система в Америці, треба піддаватися! Господиня гарно обмила, рушником обтерла, а далі каже - 'мийся сам'! господиня була молода, щойно рік як поженилися мої ґазди. Гадаю, ну, в Америці таки не зле. Дають роботу, дають гроші, дають їсти і навіть миють спини. І за це господиня брала від кожного з нас лише три доляри на місяць! Але коли врахувати, що вона мала на 'борді' вісім хлопців і тому таким чином діставала на місяць 24 доляри, то це на ті часи були не малі гроші. Це значить, вона не мусіла йти працювати на фабриці".

Або ще: „По цілому Ню Йорку тоді були 'салуни' (коршми), і то майже на кожному розі вулиці. Це була благодать для бідних, бо купивши за п'ять центів пива, міг їсти скільки хотів (хліб, 'балоні', прецлі і т.д.)... А як влітку через спеку не можна було спати, ми спали десь на траві або на 'фаєрескейпах', бо про жадні напади злочинців тоді ніхто не думав, бо їх тоді не було"...

Від „Січового Базару" — до „Сурми"

Але хоч і як приємно було молодому Миронові Сурмачеві лежати в 'балії', коли молода жінка мила його брудні плечі, проте стати українським книгарем було для нього ще приємнішим. Але він усвідомлював собі, що це можна здійснити не там, де проживають лише одиниці з українських еміґрантів, а там, де є більше скупчення наших людей. І тому, переселившись до Ню Йорку 1913 року, він згодом на спілку з М. Гандзюком та І. Королюком відчинив крамницю під назвою „Січовий Базар". Розпродуючи українські книжки та інші вироби українського мистецтва, Сурмач за допомогою „Січового Базару" не тільки мав змогу прислужитися українській справі, але також міг познайомитися з багатьма видатними діячами української діяспори. Одним з таких був Каленик Лисюк (справжнє прізвище Лепикаш) — відомий революціонер і громадський діяч, як також великий добродій (меценат) (помер 1980 року в Каліфорнії, проживши 91 рік. Про цього видатного українського патріота читачі можуть більше довідатися із вищезгаданих спогадів М. Сурмача).

Ну, а якже була справа з українськими писанками? Адже тепер в Америці назва „українські писанки" майже невідмінно асоціюється з прізвищем Сурмач. Як це сталося?

Почалося це від 1923 року, коли гуцул В. Скроботюк приніс тоді до „Січового Базару" трохи писанок у двох кольорах. Він їх сам писав і брав по 35 центів за одну. „Ми в нього взяли писанки, — каже наш ювілят, — і поклали їх у виставове вікно. Вертаючись із церкви, люди зупинялися перед вікном, дивилися, дехто заходив і купував". Того року було продано кілька десятків писанок і це заохотило Скроботюка писати їх більше. Для цього він зайняв у „Січовому Базарі" вікно, біля якого сидів і розмальовував писанки. Тоді він продав їх біля півтори сотні по такій самій ціні. Бачучи, що це не поганий „бизнес", інші почали також займатися цим ділом. Наприклад, пані Бодак та Дика з Бруклину, як також пані Ляхович, Костів, Процай та інші жінки з Ню Йорку почали писати краще та в більшій кількості кольорів і змогли продавати аж по одному долярові за одну (тепер писанки навіть по 15 долярів за штуку).

(Продовження буде)

СОЮЗОВЦІ! НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК У ВІЛЬНОМУ СВІТІ „СВОБОДА" ВІДЗНАЧАЄ ЦЬОГО РОКУ 90-РІЧЧЯ СВОЄЇ ВІДДАНОЇ ПРАЦІ НАШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ. З НАГОДИ ЦЬОГО СВІТЛОГО ЮВІЛЕЮ ДОКЛАДІМ ВСІХ ЗУСИЛЬ, ЩОБ ЗДІЙСНИТИ ЗАКЛИК ЩОДЕННИКА З ПЕРЕД 90-ти РОКІВ, А САМЕ ОБ'ЄДНАТИ ВСІХ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ. ЮВІЛЕЙНА МЕТА СОЮЗУ — ПРИДБАТИ ЦЬОГО РОКУ 4,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА 10,000,000 ДОЛЯРІВ.

Імпрези, яких не забути

У рамках відзначування 35-ої річниці насильного виселення лемків з їхніх прадідівських земель у 1946-47 роках у понеділок, 25-го жовтня 1982 року, в Інституті св. Володимира в Торонто Крайова Управа Об'єднання Лемків Канади при співпраці з катедрами Українознавства при Торонтонському й Альбертському університетах зорганізували дуже цікавий і вдалий вечір з доповіддю Івана Гватя з Мюнхену.

Доповідач, син Лемківщини з Чехо-Словаччини, говорив вміло і широко на тему „Лемківське питання у Польщі з 1939 року". Хоч І. Гвать базувався на багатьох цитатах з польських джерел, вони були для слухачів нові та інформативні. Він насвітлив погляди та думки польського шовіністичного уряду щодо справ і долі українців та їхнє становище в сучасній Польщі. Не забув він висловитись про велике значення боротьби УПА, про трагедію самого переселення, про десятирічну мовчанку самих українців, розпорошених по всій Польщі й про заподіяні кривди та шкідливу і нищівну працю поляків у дотеперішньому часі. Щиро дякуючи доповідачеві численні присутні задоволені розходились додому.

Але зійшлися вони ще раз, бо у неділю, 21-го листопада, в тому самому приміщенні КУ ОЛК улаштувала панель. Численна участь громадянства говорила про те, що трагедія Лемківщини з повоєнних років не забувається, а тема про Лемківщину широко улюблена, з якої можна ще довгі роки черпати матеріяли на тлі загально-української справи.

Панель відкрив голова КУ ОЛК Степан Баб'як, який попрохав присутніх почати імпрезу співаною молитвою „Царю небесний", після якої він у своєму вступному слові підкреслив велике значення цього панелю, щоб гідно відзначити болючу нам справу Лемківщини і заманіфестувати перед світом вчинені гріхи тодішнього польського уряду супроти невинного лемківського населення. По тім він вибачився за деякі недоліки, бо з важливих причин, на жаль, не прибули проф. д-р Іван Гвозда, голова Світової Федерації Лемків, і д-р Петро Потічний з Гамільтонського університету, які мали бути головними панелістами. С. Баб'як представив двох панелістів, перед якими виступив П. Лопата, відчитавши надіслані проф. Гвоздою матеріяли. Хоч і дещо задовгий, бо одногодиновий, відчит мав успіх тим, що в ньому було багато цитат , які насвітлили історичну правду про криваву трагедію народу, горе якого записане в англійських книжках, на яких саме базувався промовець.

Інші панелісти широко і дуже правдиво описали акцію переселення Лемківщини. Ярослав Стех зумів детально намалювати картину з того часу, коли „польські організації та озброєні угрупування нападали на лемківські села і їх грабували, палили, вбивали всіх: стариків, безборонних дітей, молодь, чоловіків, жінок і немовлят". Між іншим, панеліст задокументував слова: „Голос правди почують усі люди; нехай почують і матері, яким ще не обсохли сльози за своїми дітьми, хай почують голос правди сироти, батьки яких невинно були повішені на шибеницях, нехай почують брат і сестра, чоловік і жінка і всі живі". Панеліст підкреслив, що „лемка не зломила вікова неволя; свідомий лемко не вирікся свого народу, а ще більше й настійко сплів своє життя з Україною". На кінець Я. Стех звернувся до присутніх із проханням: „Будьмо горді, що лемко всупереч ворогам народу, є українцем, тяготить до єдности українського пня і не посоромить його святих визвольних заповітів".

Третім і останнім панелістом був д-р Валентин Мороз, якому С. Баб'як від імени присутніх ґратулював за отримання докторату і якому відспівано „Многая літа".

Д-р В. Мороз виявився добрим панелістом. Він конкретно й наочно на підставі більшого формату мапи Лемківщини описав географічне розташовання її і з'ясував, чому вона була і буде віткою землі української. На підставі історичних фактів і процесів він довів, чому лемки заселяють передгір'я Лемківщини, не зважаючи на те, чи є, чи нема дозволу вертатись назад на свої лемківські землі. „Правдою є, — сказав В. Мороз, — що вони не вертають в села, але в міста й містечка, де вони пошукують фахові праці й там улаштовуються". „Такий процес нормальний і природний, бо він доказує, що лемки жили на Лемківщині й на ній будуть жити," закінчив д-р В. Мороз.

Щирою подякою панелістам і присутнім, яку склав голова КУ ОЛК С. Баб'як, закінчено панель, коротку дискусію і відспівано „Боже, вислухай благання".

Потім була вечеря з приємною гутіркою.

Павло Лопата

Вийшла книга д-ра М. Марунчака

Рік після масових святкувань 90-річчя українського поселення в Канаді, появилося в грудні 1982 року велика історія українців Канади англійською мовою п. заг. The Ukrainian Canadians: A History, пера і дослідної праці д-ра Михайла Марунчака. Цю 970-сторінкову працю видала Українська Вільна Академія Наук в Канаді. Це — історія здобутків і змагу української спільноти в цій країні. В ній розглядається кожний суспільний аспект її розвитку та росту.

В останньому розділі цієї монументальної книги наш відомий історик розглядає декаду канадської багатокультурности на відтинку українських студій, рідного шкільництва, двомовних кляс у публічних школах, боротьби з асиміляцією. змагання за вдержання цієї організаційно вивершеної спільноти і її статусу не тільки в Канаді, але також в українській діяспорі.

Присвячено в цій декаді належне місце організації і праці українських церков. Зображено досягнення на відтинку радіо, телевізії, фільмів, української науки, українського музейництва, обговорено письменницькі, журналістичні та мистецькі згруповання. На відтинку т. зв. інтеґрації з'ясовано осяги на полі економії, здобутки на парляментарному полі, в леґіслятурах та провінційних урядах. 122 парляментаристи та леґіслятори українського роду на протязі дев'яти декад мають свої політичні сильветки в цій книзі. Віддано обширне місце українському організованому життю, мистецьким одиницям тощо.

Книга вдекорована низкою історичних пропам'ятних світлин, української церковної архітектури, українських пам'ятників, провідних діячів тощо. Велика цінність книги — це її обширні індекси, особові, предметні, організацій та інші. Багата бібліографія допоможе студентам історії, як також пересічному читачеві, вглибитися ще більше в 90-річчя української людини в Канаді, яке завершилося великою книгою здобутків, а тим самим великою історією, з якої українці Канади можуть бути гордими.

Книга англійською мовою, з якої легко може користати молоде покоління. З неї винесе воно більшу тягу і прив'язаність до своєї спільности, а за здобутками цієї спільноти воно буде гордитися. Англомовні співгромадяни можуть краще познайомитися з українським питанням не тільки тут, у Канаді, але також з питанням українського материка в Европі.

Книгу можна використати до всяких святкових нагод, не тільки як доброго інформатора, але також як подарок своїм рідним та знайомим.

Книга у твердій оправі зі золотими витисками та в окремій мистецькій обгортці. Її можна виписувати в УВАН або набути в українських книгарнях за ціну 40 долярів, пишучи на адресу: UVAN, 456 Main Street, Winnipeg, Manitoba R3B 1B6.

Офіційна передача книги меценатам, фундаторам, жертводавцям, співробітникам та організованій українські громаді відбуласю у Вінніпезі 30-го грудня у приміщеннях читальні Просвіти.

Н.Н.

Дітройт гідно відзначив 40-річчя УПА

У неділю, 14-го листопада в залі Українсько-Американського осередку відбулося величаве відзначення 40-річчя УПА.

За ініціятивою станиці УПА у Дітройті, яку очолює Осип Бігун, а членами якої є Петро Гнатюк, Олександер Дейника, Роман Рибак, Юліян Трицецький і Михайло Щавник, — створено Святочний комітет, який очолив Осип Бігун, а в склад його увійшли визначні громадяни Дітройту всіх політичних і громадських організацій, за винятком бльоку Визвольного Фронту: Степан Білий, Зенон Василькевич, Ілля Волинець, Петро Гальний, Петро Гнатюк, Володимир Грушкевич, Ігор Гулявий, Олександер Дейника, Рома Дигдало, Михайло Дякун, д-р Антін Жуковський, Стефан Зубаль, Едвард Козак, Василь Колодчин, Рома Лазарчук, Петро Семіген, Михайло Сердюк, Михайло Смик і Любомир Татух.

Програмою вміло провадив Василь Колодчин, учасник Старшинської школи УПА. Відкрив свято Осип Бігун, голова Святочного комітету, який у кількох реченнях окреслив велич відзначення 40-річчя постання УПА. Він привітав духовенство та інших присутніх, які заповнили велику залю. В.Колодчин представив головного доповідача-упіста, який 14-річним юнаком вступив в ряди УПА, проф. Петра Потічного, якого присутні рясними оплесками супроводжували на сцену.

Проф. П.Потічний виголосив доповідь на тему „Політична думка українського підпілля". Він сказав, що „святкуючи 40-річчя постання УПА, ми наголошуємо найбільш світлі та найбільш героїчні сторінки нашого минулого. Такий підхід і логічний, і самозрозумілий. В поклоні світлому, героїчному ми віддаємо належну шану всім тим, які не жаліли ні труду, ні життя, і часто і одне й друге клали на жертівнику батьківщини. Вшановуючи пам'ять їх , до якоїсь міри вшановуємо теж і себе. Бо ми теж вітка цього народу, який трудився, боровся і терпів, і який зі свого лона видав цих новітніх оборонців і провідників.

Одначе більшість наших святкувань і академій, — сказав доповідач, — відзначуються надто великою селективністю в підході до подій, людей та ідей даної епохи, й тому часто грішать перенаголошенням, а тим самим часто до непізнання змінюють суть історичної доби, чи події."

Доповідач з прикрістю ствердив, що поза поодинокими людьми, нам бракує перспективи. Коли читати нашу пресу, чи слухати окремих промовців, створ'юється враження, що ми нічого не навчилися й дуже мало зрозуміли. Виглядає так, немов би переконання і погляди серед певного гурта людей, які формувалися більш ніж 40 років тому, залишилися без змін, або навіть й зазнали певний реґрес. Ці погляди і переконання вивезено на еміграцію і їх забронзовано, немов би на віки вічні. — І так, як у нас, українців, часто буває на подібних святах чи академіях, даний доповідач згідно зі своїми політичними поглядами, старається фальшувати історію українських змагань на користь своїй організації чи партії, або поминає вклад в ці змагання інших організацій. Інші ж доповідачі, хоч і мають свої певні політичні погляди, виходять з партійного ґетто і стараються насвітлити змагання українського народу в ті часи більш об'єктивно, оцінюючи заслугу всіх українських формацій, які в тій чи іншій формі боролися й віддали своє життя за українську державу.

Аналізуючи визвольний рух, доповідач опирався на фактах. У той час всі українські середовища і групи, які стояли на самостійницьких позиціях, кожна з них у свій спосіб почала організовувати збройні сили. Так постав Леґіон, так постали дружини українських націоналістів, пізніше Дивізія Галичина, а згодом 1-ша Українська Дивізія Української Національної Армії. Створено також Поліську Січ — УПА і УНРА Тараса Бульби-Боровця, організовано підпільні групи ОУН Мельника і створено Українську Повстанчу Армію, якій від самого початку допомагала ОУН Бандери.

Існували, існують і будуть існувати розбіжності в оцінці цих явищ і подій, — сказав доповідач. — Один факт, одначе, безспірний — всі ці формації у свій спосіб вклали свій труд для добра свого народу. Це було часове спонтанне охоплююче явище". Продовжуючи свою доповідь, проф. Потічний прочитував уступи з підпільної літератури того часу, які мали та матимуть суттєве значення до змагань українського народу за усамостійнення. Вкінці він широко розгорнув створення УГВР та насвітлив її політичну плятформу.

З признанням треба ствердити, що таких доповідей на подібних святах чи академіях українська спільнота нечасто має нагоду почути. Тому після закінчення доповіді присутні нагородили проф. Петра Потічного щирими та рясними оплесками, а після закінчення свята кожний старався стиском руки подякувати доповідачеві за змістовну доповідь, якою він об'єднав всіх. присутніх на цьому св'яті. без різниці їх політичних поглядів.

У мистецькій частині виступило тріо бандуристів Петро Китастий, Павло Писаренко та Михайло Сердюк. Про високий рівень мистецької частини подбав П.Китастий.

Спогади учасників боротьби УПА прочитав Андрій Лятишевський.

Співом національного гимну закінчено це величаве свято, на якому панувала братня атмосфера.

Під час перекуски — кава та солодке, люди ще довго гуторили про ті часи.

Ярослав Стасик

Михайло Нечитайло-Андрієнко помер

На чужині, в шпиталі в Парижі, помер 12-го листопада 1982 року визначний український мистець Михайло Нечитайло-Андрієнко, маляр модерніст-конструктивіст, маючи не повних 88 років.

Народився М. Андрієнко 29-го грудня 1894 року в Одесі, Україна. Мистецьку освіту закінчив у Петербурзі в 1912 році. Після революції 1920 року виїхав до Румунії, а потім до Чехо-Словаччини, звідки 1923 року прибув до Парижу й там жив і творив аж до своєї смерти.

На чужині працював в Румунії й у Празі для театрів і здобув собі славу модерного сценографа. В Парижі він також оформлював театральні декорації. Як мистець-маляр здобув собі позицію модерніста-конструктивіста й абстракціоніста. Мав три свої індивідуальні виставки в Парижі, у Римі, Берліні, Женеві, Амстердамі, Чикаґо (в Українському Інституті Модерного Мистецтва).

Праці його знаходяться у Музеї Модерного Мистецтва (Париж), Бібліотеці Арсеналу (Париж), Музеї Вікторії й Альберта (Лондон) в Національній Бібліотеці (Відень), Метрополітальному Музеї (Ню Йорк), Національному Музеї (Львів), в Музеї Українського Католицького Університету у Римі.

При мистецьку творчість Андрієнка появилися три монографії — В. Січинського у Львові в 1934 році українською й французькою мовами; В. Поповича в Мюнхені 1969 року українською мовою і Жан-Кльода та Валентини Маркаде в Льозанні французькою мовою у 1978 році.

Михайло Нечитайло-Андрієнко відійшов у вічність як останній представник українських мистців-модерністів, таких як Архипенко, Петрицький, Олександра Григоревич-Екстер і Бурлюк. В історії українського мистецтва Андрієнко посідає визначне місце як представник абстрактного модерного мистецтва, щось подібно як Архипенко в скульптурі.

Покійний призначив кілька творів для Українського Музею в Ню Йорку, для Осередку Української Культури у Вінніпеґу. Кілька образів його зберігається у Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі, в бюрі Української Католицької Церкви в Парижі. В ЗСА найбільше творів Андрієнка знаходиться в українській приватній збірці в Чикаґо.

В. Попович

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 17-го листопада 1982 р. в Рочестері, Н. Й.

наш Найдорожчий СТРИЙ І ВУЙКО

бл. п.

РОМАН ПРИСТАЙ

підстаршина УГА, бувший голова місцевого ЗУАДК, довголітній член Управи Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд. УНС, член Кредитівки, зразковий парохіянин церкви св. Йосафата і прикладний український громадянин.

Цією дорогою складаємо щиру подяку Рідні, Приятелям і Знайомим, які в час нашого родинного горя, виявили нам вислови співчуття усно, письмово чи телефоном, участю в похоронах, пожертвами на добродійні, релігійні, наукові цілі і пожертвами на Служби Божі в пам'ять Покійного.

Високопреподобному пароховi церкви св. Йосафата о. Миколі Сіпусікові за уділення Тайни Маслосвяття для нашого Стрийка і Вуйка на ложі смерти.

За слова розради по Панахиді, Жалобну Службу Божу і похоронні обряди в церкві св. Йосафата і на цвинтарі.

Хорові Сурма та його диригентові Інж. Ярославові Матковському і всім Членам Хору.

Теодорові Бабюкові від ОбВУА за удекорування домовини медалями і за прощальне слово під час тризни.

Василеві Біланові за зорганізовання стійки з рамени ОбВУА під час Панахиди, Інж. Володимирові Мотиці за переведення тризни.

Членам Б-ва св. Йосафата Відд. 217 УНСоюзу за несення домовини.

П. Павлові Гаррісові, власникові похоронного заведення за зразкове переведення похоронів.

Пані Христині Дзюба за вміле приготування тризни.

Дякуємо всім Присутнім на похороні, що відпроваджуючи Покійного на місце Вічного Спочинку і цим віддали Йому останню прислугу і пошану.

В пам'ять Покійного зложили пожертви:

на св. Софію, Патріярший Фонд:

Зеновія Шевчук, Дітройт $100.00
Стефан і Ірина Ольшанські 25.00

На Український Музей в Ню Йорку:

Пані Оксана Пристай $100.00
П-во Віра і Ярослав Криштальські 20.00

На ЗУАДК у Філядельфії:

Дмитро і Марта Пристай $100.00
Зеновія Шевчук, Дітройт 100.00

На Фонд Катедри Українознавства.
Збірку перевів п. Тицький Мирослав.

Пристай Дмитро і Володимир $70.00
Павлічко Роман і Ірена 50.00
по 25.00 дол. — Чорнобіль Роман і Анна, Бах Людвік і Стефанія, Мартинець Мирослав і Іванка, Венґльовський Богдан і Христина, Теодор Бабюк, Демиденко Ілля і Людмила;
Мотика Володимир і Віра $20.00
Шутер Ростислав і Таня 15.00
по 10.00 дол. — Добош Анна, Хомяк Богдан і Ліда, Микуляк Микола, Тицький Мирослав і Галина, Юськів Володимир і Люба, Яріш Петро, Марґолич Дмитро, Боднар Роман і Меланія;
по 5.00 дол. — Левицький Роман, Грицеляк Стефан, Пилипець Дмитро і Михайлина;
Ковальчик $1.00

Разом $401.00

Всім Жертводавцям щиро дякуємо.

Остаємось вдячні:
братанок — ДМИТРО ПРИСТАЙ і родина
сестрінок — РОМАН ПАВЛІЧКО і родина

Парафіяни церкви Св. Покрови в Бриджпорті попрощали о. Я. Шуста

У неділю, 21-го листопада, при українській католицькій церкві Св. Покрови в Бриджпорті, Кт., відбулося прощання, влаштоване заходами членів Сестрицтва Марійської Дружини і членів Церковного комітету, з парохом церкви о. Ярославом Шустом і його дружиною і помічницею Олександрою, котрі після довголітньої відданої праці для Церкви і громади вирішили переїхати до Філядельфії, щоб замешкати ближче своїх синів.

Прощальну імпрезу започатковано урочистою Службою Божою у церкві Св. Покрови в 10-ій год. ранку, під час якої мішаний хор під диригентурою М. Заяця співав композиції церковних напівів Кошиця, Гнатишина і Вербицького. Після Служби Божої була відправлена Панахида за всіх померлих парафіян. На Богослужбі було біля 250 осіб.

Потім всі учасники перейшли до церковної залі, де відбувся спільний обід. Отець Любинський, парох церкви св. Йосафата в Ню Британ, Кт., разом із присутніми відмовив молитву, а голова Церковного комітету С. Гуменюк привітав зібраних та попрохав В. Пелещука, майстра церемонії, проводити програмою. Отець Р. Ґолемба, парох місцевої української католицької церкви св. Михайла в Ню Гейвені, заопікувався робленням фотографій під час програми.

Діти місцевої школи українознавства під проводом вчительки школи Роми Гайди, тримаючись за руки, пройшли довкола головного стола, за яким сиділи о. Ярослав і пані їмость, промовляючи, кожний окремо, слова прощання, вдячности і любови, а потім кожний з них поклав на стіл перед ними квіти. Після цього мішаний хор разом із присутніми на залі проспівав „Многая літа" своєму пароxові та його дружині.

Під час обіду майстер церемонії представив представників від місцевих і позамісцевих товариств і гостей — отця декана монсеньйора Борсука, пароха закарпатської католицької церкви св. Івана Хрестителя у Бриджпорті, о. Любинського, пароха церкви св. Йосафата, о. Р. Ґолембу, пароха церкви св. Михайла в Ню Гейвені; о. М. Шабо, пароха греко-католицької мадярської церкви в Бриджпорті.

Потім промовляли від місцевого Церковного комітету С. Гуменюк, від місцевого Сестрицтва Марійської Дружини Мирослава Чубата, при цьому вручено о. Шустові та їмості подарунок — образ „Св. Покрова" у по-мистецьки виконаній оправі; від Заряду і членів місцевого хору — О. Пендаківський; від місцевого відділу СУА — А. Гомік; від Проводу й членів місцевої станиці Пласту та рівночасно як уповноваженого від Крайової Пластової Старшини І. Гайда, від Товариства Пласт-Приязу М. Максимюк; від УНСоюзу Д. Стець; від УБСоюзу В.Бабій; від Т-ва Надбужанці Я. Гура, від СУК „Провидіння" В. Болонний, від УККА Відділ в Бриджпорті — В. Пелещук. Від вихованців отця пароха–мгр С. Пелещук поділився з присутніми своїм спогадом (англійською й українською мовами), що сягає в далеке минуле його переживань під духовим піклуванням о. Ярослава, який, до речі, повінчав батьків промовця, і похрестив їхню першу дитину (тобто мгра С. Пелещука); згадав він про перше своє причастя, яке він прийняв з рук о. Шуста. У словах промовця вичувалася велика пошана і вдячність за отримані і вкорінені засади християнської моралі й етики, які він, поміж численними іншими вихованцями, дістав від о. Ярослава.

Потім промовляли ще Рома Гайда від Світового Об'єднання Патріярхальних Товариств; англійською мовою — отець декан монсеньйор Борсук від закарпатської католицької громади при церкві св. Івана Хрестителя в Бриджпорті; о. М. Шабо від мадярської громади при церкві Св. Трійця; Анна Любинська від ОУ СУА Нової Англії; о. Р. Ґлемба від парафіян церкви св. Михайла в Ню Гейвені; Б. Бурий від місцевого Батьківського кружка. Майстер церемонії відчитав слова прощання, що їх прислала родина Козаків із Гартфорду.

На кінець виголосив прощальну промову В. Пелещук. Він згадав про діяльність отця пароха в нашій громаді від самого початку — 32 роки тому — про його душпастирську працю для добра громадян, а особливо молодих віком, для їх освіти та вкарбування у їхні душі морально- етичних засад. Промовець пригадав часи, коли ми прибули в цю нову для нас країну, і в усіх наших клопотах та труднощах ми мали помічника, дорадника, вчителя і духовного опікуна у наших змаганнях за краще завтра — о. Я. Шуста, який, не шкодуючи часу, облегшував нам ці трудні часи, допомагав нам зберегти батьківську віру, мову і звичаї предків, турбувався прикладним вихованням наших молодих, хрестив їх та виховував у заснованій ним Рідній Школі. Він дбав, щоб кожна дитина ходила до тієї школи, належала до Пласту. Він дбав, щоб молоде покоління виростало на здорових і чесних горожан, плекаючи у їхніх серцях любов і пошану до своїх батьків,та зберігали пам'ять про своїх предків... Потім він згадав також про участь о. Ярослава і його дружини Олександри в усіх наших концертах, виставах й імпрезах, про його допомогу як колишнього пластуна на пластових таборах, де він відправляв Служби Божі та виголошував повчаючі проповіді. Закінчуючи свою промову, В. Пелещук висловив щиросердечну пошану і подяку від свого імени й від імени всіх членів парафії о. Ярославові, завдяки якому наша парафія втішається єдністю і згодою, немов одна велика родина.

Після цього о. Шуст зворушено відповідав на всі привітання. Він згадав про свій приїзд до Бриджпорту ще молодим, про те, як минув час, і ось вже „старим" відходить на відпочинок. До його подяки прилучилася його дружина Олександра, незаступима помічниця в усіх його працях в місцевих товариствах на громадській ниві, яка також не ощаджувала свого труду і завжди служила порадами та поміччю всім тим, хто до неї звертався.

Закінчив цю імпрезу майстер церемонії, котрий подякував всім, хто спричинився до її здійснення і звеличання отця Шуста і пані їмості, та просив всіх взяти участь у Службі Божій наступної неділі. На закінчення отець Ярослав і всі присутні відмовили молитву.

С.В.

Замість квітів на могилу св.п. Софії Олесницької

У неділю, 6-го листопада 1982 року, в лікарні Ірвінгтон Дженерал на 89-му році життя померла визначна діячка українського жіночого руху, як і в системі Державного Центру Української Народної Республіки св.п. Софія Олесницька.

Похорон відбувся 10-го листопада з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку на цвинтарі Еверґрін в Гіллсайді, Н. Дж., при великій кількості українських громадян.

Як на Панахиді, так і на поминальній трапезі промовляло багато осіб, які підкреслили великий вклад Покійної у жіночій організації ще на рідних землях, як і тут, поселеннях, та про її віддану працю в справі визволення України.

Св.п. С. Олесницьку я знав із 1954 року, працюючи з нею в Товаристві Прихильників ДЦ Української Народної Республіки на протязі 22 років. Знаю її як віддану українську патріотку, для якої ідеї 22-го січня і заповіти св.п. Голови Директорії і Головного Отамана Симона Петлюри були дороговказом, що освітлював шлях до здобуття своєї вільної української держави. Вони були для неї найціннішими і найдорожчими, а авторитетом для неї був Президент УНРеспубліки.

Пригадую, як 6-го червня 1959 року після Академії, присвяченої 33-ій річниці трагічної смерти голови української держави св.п. Симона Петлюри, на якій виголосив доповідь президент УНР д-р Степан Витвицький, в залі було прийняття з нагоди 75-річчя з дня народження президента С. Витвицького. С. Олесницька турбувалась, бо вона була відповідальна за переведення і успіх цього незвичайного вечора. А успіх був забезпечений. Пригадую й інший випадок, коли вона приклала найбільше зусиль, щоб запланована імпреза вийшла якнайкраще. Було це 18-го жовтня 1964 року. Цей день було визначено на посвячення придбаного товариством Прихильників ДЦ УНР українського національного прапора, а поскільки в тому ж році припадала ювілейна дата народження видатного державного діяча, 85-літнього прем'єр-міністра Української Народної Республіки проф. Бориса М. Мартоса, то було рішено відзначити день його уродин спеціяльним бенкетом. За все це, і зокрема за підготовку і переведення, була відповідальна св. п. С. Олесницька.

Під час посвячення прапора, що його перевів настоятель церкви Св. Вознесення в Нюварку о. Микола Харіщак (тепер покійний), першими кумами були прем'єр-міністер проф. Б. Мартос, а його товаришкою-кумою була Софія Олесницька.

Вона була безмежно віддана українській справі. Як у Т-ві Прихильників ДЦ УНР, де вона попрацювала 22 роки у філії Нюварк-Ірвінгтон, Н.Дж., так і в громаді її шанували і рахувались із її авторитетом. Все, що вона хотіла,— це щоб в українській громаді був соборницький дух.

Такою я знав св.п. Софію Олесницьку на протязі 30 років, такою вона залишилась у моїй пам'яті.

Нестало між нами людини з добрим серцем і чистим характеом. Не стало щирої української патріотки. Але пам'ять про неї і про її діла схоронимо ми на довгі роки.

К. Степовий

Добре ...

(Продовження зі стор. 2)

риці Стефана Сулика і Митрополита Української Православної Церкви в Америці Мстислава Скрипника, що вони разом, вослино (а до них приєдналися і патріотичні євангелики) святкують 1.000-ліття хрищення України, — була історичною подією, яка врадувала всіх нас, стурбованих невеселою сучасною дійсністю українського поселення в діяспорі.

АНТОНІНА ЯРСЬКА, член УНС Відд. 357-го в Нортгамберленді, Па., померла 17-го листопада 1982 року на 86му році життя. Нар. 18-го лютого 1896 року в Галичині. Залишила в смутку дочку Марію Крономіз, внуків Давида і Дениса. Похорон відбувся на цвинтарі Всіх Святих в Флайсбургу, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа.

До
ВШ Членів УНС - Передплатників „Свободи"

Грудень, 1982

Вельмишановні Члени - Передплатники!

Делеґати 30-ої Конвенції УНСоюзу схвалили підвищити ціну передплати „Свободи" для членів УНСоюзу із $7.80 на $15.00 річно, беручи під увагу значно збільшені видатки Видавництва на поштові оплати, газетний папір та інші кошти.

Схвалена 30-ою Конвенцією підвишка передплати входить в силу від 1-го січня 1983 року, або від чергової дати платности квартальних, півpічних чи річних вкладок. Значить, Ваші вкладки, які включають передплату „Свободи", платні від 1-го січня 1983 року, або від чергової дати платности на квартальних, піврічних чи річних ставках після 1-го січня 1983 року, будуть збільшені на $7.20 у річному відношенні; $3.60 піврічно, $1.80 квартально та 60 центів місячно.

Така сама підвишка передплати "Свободи" зобов'язує і всіх тих членів УНС, які платять цю передплату окремо від своїх вкладок, висилаючи їх прямо до адміністрації „Свободи".

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

Нові ціни передплати для членів:
$15.00 річно, $7.50 піврічно, $3.75 квартально, $1.25 місячно.